

Klassiska noveller Nr 40

S. A. Duse:

Uppfinningen

Klassiska noveller 40.

S. A. Duse – Uppfinningen.

Återutgivning av text från 1927

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-545-0

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Trots att frun avråder honom har maken bestämt sig för att följa med på en båttur med sin vän John Dagn.

Denne är uppfinnare och jobbar med en sensationell båt som kan köra på land.

Men det dröjer inte länge innan mannen inser att frun har rätt: John är troligen helt galen.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carring.

Den här texten publicerades ursprungligen i "Vy och revy Göteborgs morgonposts veckobilaga" i september år 1927 med titeln "Uppfinningen".

S. A. Duse: Uppfinningen

Den här texten publicerades ursprungligen i "Vy och revy Göteborgs morgonposts veckobilaga" i september år 1927 med titeln "Uppfinningen". Författare till texten är S. A. Duse (1873-1933).

Min excentriske vän John Dagn, uppfinnaren, hade nyss ringt och sagt, att han på eftermiddagen skulle hämta mig med sin nya motorbåt, som var ett underverk, och demonstrera såväl den som en annan uppfinning inom sprängämnes-
teknikens område.

Min fru bad mig bevekande att säga nej. Hon var alltid rädd för vännen John, sade hon, han var så konstig och oberäknelig och visade tecken till att inte vara fullt klok. Till slut blev det en liten dispyt oss emellan, vilket eljest mycket sällan inträffar.

— John är ett snille, sade jag. Han har många beundrare, och kända vetenskapsmän ställa honom mycket högt.

— Jag vet det, svarade min fru. Men snille och vansinne är ju nära besläktade, efter vad man sagt.

— Det är omöjligt att disputeras med dig, avgjorde jag. Nu slår jag mig ner här och läser tidningarna. När John kommer, vill jag genast

bli underrättad.

— Kom ihåg att jag har varnat dig.

Med dessa ord gick hon, och jag tände min cigarr. Efter en stund anmälde jungfrun, att ingenjör Dagn kommit och väntade vid båt-bryggan. Jag gick genast dit och steg ombord på den konstigaste farkost, som existerar. Jag hade sett den en gång förut, men då var den inte färdig.

— En kombination av motorbåt och automobil, det är framtidens fortskaffningsmedel, sade uppfinnaren då. Jag har i princip löst det problemet. Om en månad är det också löst i praktiken.

Och det såg verkligen ut som om han nu lyckats. Karosseriet hade båtform, var spetsigt i båda ändarna och hade — utom de fyra hjulen — en propeller för färden i vattnet. Motorn kunde med ett enkelt handgrepp kopplas in på propeller eller hjul, ja till och med samtidigt på båda, när farkosten skulle ur vattnet upp på land.

Jag har aldrig sett en människa så stolt över sitt verk som vännen John var. Hans ögon strålade, när han demonstrerade de olika delarna och lät sin "båt" öka farten. Jag måste säga att min beundran växte, och jag sade honom det.

Då vände han på huvudet, och visade ett besynnerligt leende och en glimt i blicken, som jag inte tyckte om. Det uttrycket i hans ögon hade jag aldrig förr sett, och det kom mig att tänka på att min hustru kanske inte hade orätt, när hon påstod att John Dagn inte var fullt klok.

— Det här är bara början, sade han. Vänta så får du se!

Och han styrde rakt mot en strand, där jag såg en slags träbrygga som sluttade ned mot sjön och försvann under vattnet. Jag förstod, att bryggan var en av hans uppfarter från vattnet till land. Han ökade

ytterligare hastigheten, kopplade in motorn på hjulen, och fortare än jag hinner berätta var "båten" uppe och fortsatte som bil på vägen.

— Bravo! utbrast jag. Det här är storartat!

— Å, det här är bara början, upprepade han. Vänta, så får du se.

Hans ord åtföljdes av ett skrockande, obehagligt skratt. Aldrig förr hade jag hört vännen John skratta på det sättet. Jag såg forskande på honom, och då upptäckte jag ånyo samma uttryck i hans ögon som strax förut. Det var vild triumf, som lyste ur dem, men uttrycket var en dåres. Min hustru hade rätt, John Dagn var galen.

— Vad skall du göra? frågade jag, som började ångra att jag givit mig ut på det här. Nu har du väl ingenting mer att visa?

Han hade nu ytterligare ökat farten för att ta en lång och brant backe, och dånet från motorn var så starkt, att jag nätt och jämnt kunde uppfatta hans svar.

— Nå, än mitt sprängämne då? sade han. Dagnit kallar jag det, och det är det kraftigaste i hela världen. Du skall få se dess verkan, när jag om en stund kastar ut några sprängpatroner från luften.

— Från luften, skrek jag. Är du tokig? Du skall väl inte flyga?

— Jo, min vän, den här lilla farkosten kan också bli en fågel. Du skall strax få se. Jag kör ut på bron där borta. Den håller på att byggas om, som du vet, och är avbruten ungefär på mitten. Därifrån låter jag min fågel kasta sig ut i luften, och medan den långsamt sänker sig, får sprängpatronerna falla mot grundet nedanför. Av det kommer inte att bli kvar en molekyl.

Nu förstod jag att han verkligen var tokig, och jag försökte göra invändningar.

— Jag vill inte vara med om någon flygning! skrek jag. Och ingen bombkastning heller! Din maskin har ju inga vingar!

— Då vore det väl ingen konst, skrattade han. Se så, nu sätter jag högsta farten.

Vi hade kommit ut på bron, och jag såg framför mig den gapande öppningen. En ohygglig skräck fick mig i sitt våld. Jag kastade mig över den vansinnige mannen och försökte stoppa bilen — men det lyckades inte. Vi svävade ut i luften och störtade med en fruktansvärd hastighet ned mot vattnet.

*

— Nu är ingenjör Dagn här, min vän, sade min fru, som just kom in och väckte mig. Jag tror du har slumrat till ett tag.

— Jag har det, svarade jag så lugnt jag förmådde efter de sensationer jag upplevat i drömmen. Och nu har jag en otäck huvudvärk. Jag bryr mig inte om att göra någon provtur med honom.

Utan att säga något kysste hon mig. Och jag gick ned till bryggan för att hälsa på min vän uppfinnaren och ge honom återbud.

Senare på kvällen ringde det i telefon, och en skälvande kvinnoröst frågade, om jag varit ute med ingenjör Dagn.

— Jag är hans hushållerska, svarade hon, när jag sagt nej. Och alldeles nyss fick jag underrättelse om en förskräcklig olyckshändelse. Ingenjören är död.

— Han har väl kört ut för långt på den söndriga bron och drunknat? sade jag.

— Ja, det har han. Men, hur i all världen kan ni veta det —?

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksammad målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

Samuel August Duse.

*Nu kan du prenumerera på våra nya titlar via **patreon**.*

- Du får en ny e-deckare i veckan.*
- Du får tillgång till ett bibliotek med 50-100 titlar.*
- Du får tillgång till massor av fakta och biografier.*

Mer info:

www.patreon.com/klassiskadeckare